

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ МИКОЛАЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО»**

**ЦИКЛОВА КОМІСІЯ ТЕХНІЧНОГО
НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ (ВИПУСКОВА)**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора

з навчальної роботи

ВСП «Фаховий коледж

МНУ імені В.О.Сухомлинського»

Олена САХАРОВА

«27» серпня 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ»**

Освітньо-професійний ступінь:	<u>фаховий молодший бакалавр</u>
Галузь знань:	23 Соціальна робота
Спеціальності:	231 Соціальна робота

2024 – 2025 навчальний рік

Розробник: **Санайко Ксенія Миколаївна**, викладач вищої категорії циклової комісії технічного напрямку підготовки (випускова)

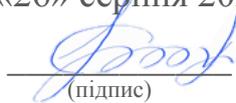

(підпис)

КСЕНІЯ САНАЙКО
(прізвище та ініціали)

Програма затверджена на засіданні циклової комісії технічного напрямку підготовки.

Протокол № 11 від «26» серпня 2024 року

Голова циклової комісії

(підпис)

Ксенія САНАЙКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено навчально-методичною радою коледжу.

Протокол № 8 від «27» серпня 2024 року

Голова навчально-методичної ради

(підпис)

Олена САХАРОВА
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Самостійна робота – 90 год.	Галузь знань <u>23 Соціальна робота</u>	Вибіркова (120 год, 4 кредити)
	Спеціальність: <u>231 Соціальна робота</u>	Рік підготовки:
		4 -й
		Семестр
		7-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 години	Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр	Лекції
		10 год.
		Семінарські
		20 год.
		Вид контролю: залік

Мова навчання – українська.

Примітка.

Електронна адреса дистанційного курсу на платформі:
human.ua/app/group/list/courses/regular

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Сьогодні Україна знаходиться на етапі становлення та розвитку громадянського суспільства на принципах свободи, творчості, гуманізму, милосердя. Цей доволі складний та тривалий процес обумовлюється суперечливою політичною і соціально-економічною ситуацією, яка склалася в державі.

Демократична держава Україна розглядає соціальні пріоритети як провідні напрями державної політики, намагається вирішити значну кількість соціальних проблем шляхом залучення соціальних інституцій та неурядових організацій до соціально-педагогічної діяльності, створенням розгалуженої системи різноманітних соціальних служб. Однією з умов ефективної соціально-педагогічної діяльності є достатня кількість людських ресурсів для вирішення таких соціальних проблем, як: профілактика девіантної поведінки дітей та молоді, попередження ВІЛ/СНІД та ризикованої поведінки, соціальна реабілітація дітей та молодих людей з особливими потребами, ресоціалізація осіб, які повернулися з місць позбавлення волі, соціальний супровід прийомних сімей тощо.

Проте кадрове забезпечення установ соціальної сфери не відповідає вимогам сьогодення. Не вистачає достатньої кількості професійно підготовлених соціальних працівників та соціальних педагогів для забезпечення різних напрямів соціально-педагогічної діяльності.

Саме тому за останні роки в Україні активно стимулюється добровільна діяльність та розвивається волонтерський рух. Волонтери сьогодні розглядаються як повноправні суб'єкти соціально-педагогічної діяльності.

Роль волонтерства у соціальній сфері визнана на державному рівні, що знаходить своє підтвердження у законодавчих документах, зокрема, у Законах України «Про волонтерську діяльність», «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю», «Про соціальні послуги», в яких добровільна праця волонтерів визнається необхідною та суспільно корисною. Особливість волонтерського руху в Україні полягає у тому, що найбільш чисельною групою волонтерів, які працюють у соціальній сфері, є учнівська та студентська молодь.

Сьогодні в Україні волонтерський рух серед молоді набув масового характеру у різних сферах суспільного життя, зокрема, освіті, охороні здоров'я, соціального захисту населення тощо.

Участь молодих людей у волонтерському русі дає їм змогу зробити особистий внесок у розв'язання соціальних проблем, самореалізуватися через ініціювання проектів та програм соціально-педагогічної спрямованості.

Запропонований курс «Волонтерська діяльність» охоплює актуальні питання теорії і практики їх соціально-педагогічної діяльності.

Ознайомлення студентів з основами організації волонтерської діяльності, сприяє не лише формуванню належного професійного рівня та готовності до роботи у даному напрямі, а й розвитку особистої громадянської відповідальності, соціальної активності. Ця програма містить поділ на залікові кредити, змістові модулі, розрахунок бюджету часу на лекції, практичні заняття, самостійну й індивідуальну роботу, критерії оцінювання знань та умінь

згідно з вимогами кредитно-модульної системи підготовки фахівців, список основної і додаткової літератури.

Робоча навчальна програма з дисципліни «Волонтерська діяльність» є нормативним документом ВСП «Фаховий коледж МНУ ім. В. О. Сухомлинського», який розроблено цикловою комісією технічно-природничого напрямку підготовки на основі освітньо-професійної програм підготовки фахових молодших бакалаврів відповідно до навчального плану для всіх спеціальностей денної форми навчання. Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитномодульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Волонтерська діяльність», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів. «Волонтерська діяльність» є складовою частиною дисциплін психолого-педагогічного циклу.

Мета курсу: сприяти оволодінню студентами основними знаннями та вміннями, необхідними для організації волонтерських груп за умов майбутньої професійної діяльності, а також розвитку в студентській молоді соціальної активності, навичок усвідомленого та активного вибудовування власного життя.

Завдання курсу:

- визначити роль та функції волонтерів у сфері соціально-педагогічної роботи, окреслити коло їхньої діяльності в організаціях різного типу;
- ознайомити з методами залучення людей до волонтерської діяльності та способами їх заохочення;
- навчити складати волонтерські програми та здійснювати управління діяльністю волонтерів;
- формувати індивідуальний стиль професійної поведінки та діяльності майбутніх фахівців.

Після опанування курсу студенти повинні володіти **знаннями** про:

- генезу волонтерського руху в світі і в Україні;
- мотивацію до волонтерської діяльності;
- наукові підходи до класифікації волонтерських груп;
- зміст та напрями діяльності волонтерських груп;
- умови забезпечення діяльності волонтерських груп;
- методикку підготовки координаторів діяльності волонтерів;
- етапи розробки волонтерської програми.

Після опанування курсу студенти мають володіти **уміннями**:

- виконувати функціональну роль “координатор діяльності волонтерської групи:
- планувати залучення волонтерів на основі внутрішньоорганізаційного та проектного підходів;
- складати описання роботи, яку будуть виконувати волонтери;
- визначати необхідні для роботи волонтерів ресурси;
- складати перелік вимог до волонтера;
- розробляти кампанії із залучення волонтерів;
- складати оголошення щодо набору волонтерів;

- здійснювати відбір волонтерів через анкетування, інтерв'ю, спостереження, тестування, перевірку особистих даних;
- проводити інструктаж та орієнтування волонтерів;
- розробляти угоду про співпрацю між волонтером та організацією;
- розробляти документи обліку виконаних робіт волонтером;
- здійснювати контроль за діяльністю волонтерів в організації;
- розробляти політику позитивної взаємодії між працівниками, працівників яких оплачується, та волонтерами;
- розробляти заходи щодо визнання та утримання волонтерів в організації;
- розробляти правила взаємодії організації з волонтерами;
- здійснювати оцінку діяльності волонтерів і заходів, пов'язаних з їхньою діяльністю.

Загальні компетентності(ЗК):

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК):

СК2. Здатність використовувати на практиці знання нормативно-правових актів соціальної роботи і соціального забезпечення.

СК6. Здатність організовувати та контролювати надання соціальних послуг.

СК7. Здатність визначати шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

СК8. Здатність надавати допомогу і підтримку спеціальним групам клієнтів.

СК9. Здатність застосовувати сучасні технології та методи професійної діяльності.

Програмні результати навчання:

РН5. Застосовувати етичні принципи і стандарти соціальної роботи у професійній діяльності.

РН10. Організовувати заходи з реабілітації, реінтеграції, соціальної адаптації отримувачів соціальних послуг.

РН13. Визначати зміст і види співпраці з представниками різних професій, груп, громад у професійній діяльності.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 100 год., з них 16 год. – лекції, 24 год. – семінарські заняття, самостійна робота – 60 год.

Вивчення студентами навчальної дисципліни «Волонтерська діяльність» завершується складанням заліку.

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Волонтерство як феномен соціально-педагогічної практики

Тема 1. Генеза волонтерського руху у вітчизняній та зарубіжній практиці

Тема 2. Види мотивації людей до волонтерства

Тема 3. Наукові підходи до класифікації волонтерських груп

Кредит 2. Технологічне забезпечення діяльності волонтерських груп

Тема 4. Умови забезпечення діяльності волонтерських груп

Кредит 3. Розробка волонтерської програми

Тема 5. Алгоритм розробки волонтерської програми

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			Всього
	у тому числі			
	лекції	практичні	Самост. робота	
<p>Лекція 1. Генеза волонтерського руху у вітчизняній та зарубіжній практиці. Поняття про милосердя, благодійність, меценатство, спонсорство, благодійну діяльність, волонтерську діяльність. Передумови виникнення волонтерського руху в світі та Україні. Історія розвитку волонтерського руху в Україні. Огляд основних нормативно-законодавчих актів, які регламентують волонтерську діяльність. Волонтерство як вид благодійної діяльності. Основні поняття теми: благодійник, благодійність, волонтер, волонтерство, волонтерський сектор, громадські організації, милосердя, місія, послуга, соціальна сфера, філантропія. Семінарське заняття 1. Історія розвитку волонтерського руху за кордоном. Семінарське заняття 2. Історія розвитку волонтерського руху в Україні.</p>	1	2	6	9
<p>Лекція 2. Види мотивації людей до волонтерства. Поняття мотив та мотивація. Місце мотивації у структурі поведінки особистості. Групи мотивуючих факторів. Ієрархія індивідуальних мотивів у гуманістичній теорії А. Маслоу та врахування потреб особистості під час обрання певного напрямку (або виду) волонтерської діяльності. Теорія потреб Д. Маккеланда. Мотиви, які спонукають до участі у</p>	1	2	6	9

<p>волонтерських програмах (за Дж. Морріс Трамбауер). Теорія «альтруїзму-егоїзму» А. Омото та М. Снайдер. Необхідність додаткового мотивування, стимулювання волонтерів до роботи з метою підвищення її результативності (соціологічний підхід). Види соціального мотивування, які застосовуються у Всеукраїнському громадському центрі «Волонтер».</p> <p>Основні поняття теми: волонтер, мотивація, потреба.</p> <p>Семінарське заняття 3. Благодійна діяльність в Україні.</p> <p>Семінарське заняття 4. Волонтер як суб'єкт соціальної та соціальнопедагогічної роботи.</p>				
<p>Лекція 3.</p> <p>Наукові підходи до класифікації волонтерських груп.</p> <p>Поняття «група», «мала група», «соціальна група». Основні ознаки соціальної групи. Класифікація малих груп. Поняття «волонтерська група». Підходи до класифікації волонтерів за кордоном в Україні.</p> <p>Основні поняття теми: група, соціальна група, волонтерська група, класифікація, вид.</p> <p>Семінарське заняття 5. Зміст та напрями діяльності волонтерських груп ВНЗ, НУО, соціальних служб за кордоном.</p> <p>Семінарське заняття 6. Зміст та напрями діяльності волонтерських груп ВНЗ, НУО, соціальних служб України.</p> <p>Підсумковий модульний контроль</p>	2	2	8	12
<p>Всього Кредит I</p>	4	6	20	30
<p>Лекція 4.</p> <p>Умови забезпечення діяльності волонтерських груп. Поняття «умови». Об'єктивні умови забезпечення діяльності волонтерських груп. Суб'єктивні умови забезпечення діяльності волонтерських груп.</p> <p>Основні поняття теми: волонтер, волонтерська група, умови, діяльність, зміст, напрями, вищий навчальний заклад, громадська організація, центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.</p> <p>Семінарське заняття 7. Проблеми організаційно-методичного забезпечення діяльності волонтерських груп.</p>	2	6	22	30

<p>Практичне заняття 1. Розробка пам'ятки для персоналу організації щодо умов забезпечення діяльності волонтерських груп.</p> <p>Практичне заняття 2. Розробка моделі забезпечення діяльності волонтерських груп.</p> <p>Підсумковий модульний контроль.</p>				
Всього Кредит II	2	6	22	30
<p>Лекція 5. Алгоритм розробки волонтерської програми. Підходи до планування залучення волонтерів. Описання роботи, яку будуть виконувати волонтери. Ресурси, необхідні для роботи волонтерської групи.</p> <p>Лекція 6. Вимоги до волонтера. Способи залучення волонтерів. Інструменти здійснення відбору волонтерів. Інструктаж та орієнтування волонтерів. Облік виконаних волонтером робіт. Контроль за діяльністю волонтерів в організації</p> <p>Основні поняття теми: волонтерська група, етапи, волонтерська робота. Досвід підготовки волонтерів у організаціях різного типу</p> <p>Практичне заняття 3. Планування залучення волонтерів на основі внутрішньоорганізаційного та проектного підходів .</p>	2	4	24	30
Всього Кредит III	2	4	24	30
<p>Лекція 7. Політика позитивної взаємодії між працівниками, праця яких оплачується, та волонтерами. Визнання та утримання волонтерів в організації. Правила взаємодії організації з волонтерами</p> <p>Лекція 8 Оцінка діяльності волонтерів і заходів, пов'язаних з їхньою діяльністю</p> <p>Практичне заняття 4. Складання описання роботи, яку будуть виконувати волонтери, та визначення необхідних для неї ресурсів.</p> <p>Практичне заняття 5. Складання переліку вимог до волонтера та розробка кампанії із залучення волонтерів.</p> <p>Підсумковий модульний контроль</p>	2	4	24	30
Всього Кредит IV	2	4	24	30
Усього годин:	10	20	90	120

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Волонтерство як феномен соціально-педагогічної практики</i>		
1	Семінарське заняття 1. Історія розвитку волонтерського руху за кордоном	1
2	Семінарське заняття 2. Історія розвитку волонтерського руху в Україні	1
3	Семінарське заняття 3. Благодійна діяльність в Україні	1
4	Семінарське заняття 4. Волонтер як суб'єкт соціальної та соціальнопедагогічної роботи	1
5	Семінарське заняття 5. Зміст та напрями діяльності волонтерських груп ВНЗ, НУО, соціальних служб за кордоном	1
6	Семінарське заняття 6. Зміст та напрями діяльності волонтерських груп ВНЗ, НУО, соціальних служб України.	1
7	Підсумковий модульний контроль	
<i>Кредит 2. Технологічне забезпечення діяльності волонтерських груп</i>		
8.	Семінарське заняття 7. Проблеми організаційно-методичного забезпечення діяльності волонтерських груп.	2
9.	Практичне заняття 1. Розробка пам'ятки для персоналу організації щодо умов забезпечення діяльності волонтерських груп.	2
10	Практичне заняття 2. Розробка моделі забезпечення діяльності волонтерських груп.	2
11	Підсумковий модульний контроль	
<i>Кредит 3. Розробка волонтерської програми</i>		
12.	Практичне заняття 3. Планування залучення волонтерів на основі внутрішньоорганізаційного та проектного підходів .	1
13.	Практичне заняття 4. Складання описання роботи, яку будуть виконувати волонтери, та визначення необхідних для неї ресурсів.	2
14.	Практичне заняття 5. Складання переліку вимог до волонтера та розробка кампанії із залучення волонтерів.	1
15.	Підсумковий модульний контроль.	
Разом:		20

Семінарське заняття 1. Історія розвитку волонтерського руху за кордоном.

1. Досвід створення та зміст діяльності міжнародних волонтерських організацій.

2. Волонтерські програми Східної Європи.

3. Волонтерські програми Західної Європи.

4. Волонтерські програми США.

5. Волонтерські програми Азії.

Семінарське заняття 2. Історія розвитку волонтерського руху в Україні.

1. Передумови виникнення волонтерства в Україні.

2. Створення вітчизняних всеукраїнських волонтерських організацій.

3. Нормативно-законодавче забезпечення волонтерської діяльності в Україні.

Семінарське заняття 3. Благодійна діяльність в Україні.

1. Генеза розвитку благодійної діяльності в Україні.

2. Діяльність благодійних організацій України.

3. Нормативно-законодавче забезпечення благодійної діяльності в Україні.

Семінарське заняття 4. Волонтер як суб'єкт соціальної та соціальнопедагогічної роботи.

1. Підходи до класифікації волонтерських груп.

2. Соціально-психологічний портрет сучасного українського волонтера.

3. Веб-простір про досягнення волонтерів – добровільних помічників соціальних педагогів та соціальних працівників України.

Семінарське заняття 5. Зміст та напрями діяльності волонтерських груп ВНЗ, НУО, соціальних служб за кордоном

1. Зміст та напрями діяльності студентських волонтерських груп іноземних ВНЗ.

2. Зміст та напрями діяльності волонтерських груп іноземних НУО.

3. Зміст та напрями діяльності волонтерських груп соціальних служб за кордоном.

Семінарське заняття 6. Зміст та напрями діяльності волонтерських груп ВНЗ, НУО, соціальних служб України.

1. Зміст та напрями діяльності студентських волонтерських груп вітчизняних ВНЗ.

2. Зміст та напрями діяльності волонтерських груп вітчизняних НУО.

3. Зміст та напрями діяльності волонтерських груп соціальних служб України.

Семінарське заняття 7. Проблеми організаційно-методичного забезпечення діяльності волонтерських груп

1. Проблеми організаційного забезпечення діяльності волонтерських груп.

2. Проблеми методичного забезпечення діяльності волонтерських груп.

3. Проблеми підготовки спеціалістів до організації діяльності волонтерських груп.

Семінарське заняття 8. Досвід підготовки волонтерів у організаціях різного типу.

1. Зміст та напрями підготовки волонтерів у вітчизняних ВНЗ.
2. Зміст та напрями підготовки волонтерських груп у вітчизняних НУО.
3. Зміст та напрями підготовки волонтерів до соціальної та соціально-педагогічної діяльності у соціальних службах України.

Практичне заняття 1. Розробка пам'ятки для персоналу організації щодо умов забезпечення діяльності волонтерських груп

Практичне заняття 2. Розробка моделі забезпечення діяльності волонтерських груп

Практичне заняття 3. Планування залучення волонтерів на основі внутрішньоорганізаційного та проектного підходів

Практичне заняття 4. Складання описання роботи, яку будуть виконувати волонтери, та визначення необхідних для неї ресурсів

Практичне заняття 5. Складання переліку вимог до волонтера та розробка кампанії із залучення волонтерів

6. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1.</i>		
<i>Волонтерство як феномен соціально-педагогічної практики</i>		
1	<p>Лекція 1. Гене́за волонтерського руху у вітчизняній та зарубіжній практиці. Поняття про милосердя, благодійність, меценатство, спонсорство, благодійну діяльність, волонтерську діяльність. Передумови виникнення волонтерського руху в світі та Україні. Історія розвитку волонтерського руху в Україні. Огляд основних нормативно-законодавчих актів, які регламентують волонтерську діяльність. Волонтерство як вид благодійної діяльності.</p>	1
2	<p>Лекція 2. Види мотивації людей до волонтерства. Поняття мотив та мотивація. Місце мотивації у структурі поведінки особистості. Групи мотивуючих факторів. Ієрархія індивідуальних мотивів у гуманістичній теорії А. Маслоу та врахування потреб особистості під час обрання певного напрямку (або виду) волонтерської діяльності. Теорія потреб Д. Маккеланда. Мотиви, які спонукають до участі у волонтерських програмах (за Дж. Морріс Трамбауер). Теорія «альтруїзму-егоїзму» А. Омото та М. Снайдер. Необхідність додаткового мотивування, стимулювання волонтерів до роботи з метою підвищення її результативності (соціологічний підхід). Види соціального мотивування, які застосовуються у Всеукраїнському громадському центрі «Волонтер».</p>	1
3	<p>Лекція 3.</p>	2

	Наукові підходи до класифікації волонтерських груп. Поняття «група», «мала група», «соціальна група». Основні ознаки соціальної групи. Класифікація малих груп. Поняття «волонтерська група». Підходи до класифікації волонтерів за кордоном в Україні.	
<i>Кредит 2. Технологічне забезпечення діяльності волонтерських груп</i>		
4.	Лекція 4. Умови забезпечення діяльності волонтерських груп. Поняття «умови». Об'єктивні умови забезпечення діяльності волонтерських груп. Суб'єктивні умови забезпечення діяльності волонтерських груп.	2
<i>Кредит 3. Розробка волонтерської програми</i>		
5.	Лекція 5. Алгоритм розробки волонтерської програми. Підходи до планування залучення волонтерів. Описання роботи, яку будуть виконувати волонтери. Ресурси, необхідні для роботи волонтерської групи.	1
6.	Лекція 6. Вимоги до волонтера. Способи залучення волонтерів. Інструменти здійснення відбору волонтерів. Інструктаж та орієнтування волонтерів. Облік виконаних волонтером робіт. Контроль за діяльністю волонтерів в організації	1
<i>Кредит IV Волонтери і суспільство</i>		
7.	Лекція 7. Політика позитивної взаємодії між працівниками, праця яких оплачується, та волонтерами. Визнання та утримання волонтерів в організації. Правила взаємодії організації з волонтерами	1
8.	Лекція 8 Оцінка діяльності волонтерів і заходів, пов'язаних з їхньою діяльністю	1
Разом:		10

7. Індивідуальні завдання

Види індивідуальних завдань з певних навчальних дисциплін визначаються робочою навчальною програмою дисципліни. Терміни отримання, виконання і захисту індивідуальних завдань визначаються графіком, що розробляється випускаючою кафедрою на кожний семестр. Індивідуальні завдання виконуються студентами самостійно, отримуючи консультації з боку викладача, якщо є така потреба.

Індивідуальні завдання включають в себе доповіді та реферати, а також виконання практичних завдань.

Для самостійної роботи студентам пропонується кілька завдань, що мають підсумовувати знання, отримані при вивченні поточних тем курсу. Теми, що виносяться для самостійної роботи студентів, безпосередньо пов'язані з матеріалом, який вивчається на поточних заняттях. Виконання завдань самостійної роботи вимагає від студента глибокого володіння матеріалом,

отриманим під час поточних занять, розвиває вміння самостійно досліджувати проблему шляхом пошуку і аналізу спеціальної літератури з різних галузей знань, розвиває вміння викладати та відстоювати власну точку зору. Усі завдання виконуються у зошиті для самостійної роботи та подаються на підсумковому занятті відповідного модуля.

Самостійна робота 1. Волонтерство як феномен соціальнопедагогічної практики (10 год.)

1. Наведіть приклади 3 українських меценатів та 3 українських благодійників (за регіонами, персоналіями, династіями).

2. Проаналізуйте діяльність міжнародної благодійної організації в Україні (на вибір: Міжнародна благодійна організація «Український молодіжний Чорнобильський фонд»; Міжнародний благодійний фонд «Варнава»; Міжнародний благодійний фонд «Карітас України»; Міжнародна благодійна організація «Благодійний фонд «SOS Дитяче Містечко»).

3. Проаналізуйте діяльність вітчизняної благодійної організації (на вибір: Благодійний фонд «Український фонд «Благополуччя дітей»; Благодійний фонд «Центр волонтеріату «Добра воля»; Благодійний фонд «Товариство «Приятелі дітей»; Представництво благодійної організації «Надія та житло»).

4. Назвіть основні тенденції переходу від благодійної діяльності до професійної соціальної та соціально-педагогічної роботи в Україні.

5. Проаналізуйте можливі шляхи співробітництва світських (державних та громадських) і релігійних благодійних організацій».

Самостійна робота 2. Технологічне забезпечення діяльності волонтерських груп (22 год.)

1. Проаналізуйте досвід діяльності місцевого центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді по залученню волонтерів і реалізації соціальних програм за їх участю.

2. Складіть банк даних державних, громадських та релігійних організацій вашого регіону (області, району, міста, району міста, селища), які залучають до своєї діяльності волонтерів. Визначте, які послуги в цих організаціях надаються волонтерами.

3. У чому полягають основні проблеми у сфері організації волонтерської діяльності?

4. Сформулюйте переваги участі у волонтерському русі для вас як спеціаліста.

5. Проаналізуйте сутність феномену корпоративного волонтерства в світі та Україні.

Самостійна робота 3. Розробка волонтерської програми (18 год.)

1. Розробіть структуру волонтерської програми для студентської соціальної служби нашого навчального закладу.

2. Розробіть кампанію по залученню волонтерів до діяльності студентської соціальної служби нашого навчального закладу.

3. Розробіть плакат або брошуру волонтерського гуртка нашого інституту.

4. Розробіть зразок газетного оголошення про набір волонтерів до волонтерського гуртка нашого навчального закладу.

5. Розробіть програму просвітницького тренінгу з підготовки волонтерів до соціально-педагогічної діяльності (напрямок діяльності та організація за вибором).

8. Методи навчання

В сучасних умовах економічного розвитку України перед вищими навчальними закладами стоїть завдання підвищення якості підготовки фахівців економічного профілю. Одним із шляхів вирішення даного завдання є удосконалення форм та методів навчання, упровадження в навчальний процес новітніх освітніх технологій.

Проблемні лекції направлені на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами. Студентам під час лекцій роздається друкований матеріал, виділяються головні висновки з питань, що розглядаються. При читанні лекцій студентам даються питання для самостійного обмірковування. Студенти здійснюють коментарі самостійно або за участю викладача.

Робота в малих групах дає змогу структурувати семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду спілкування.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Мозкові атаки – метод розв’язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію

Кейс-метод – розгляд, аналіз конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються; для представлення певних; досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань .

9. Методи контролю

1. Метод усного контролю: індивідуальне або фронтальне опитування.
2. Метод письмового контролю: контрольна робота
3. Метод тестового контролю (письмового).
4. Метод самоконтролю.
5. Підсумковий контроль: залік.

Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу модуля.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється відмінно, коли студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих і основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Студенту виставляється дуже добре. Теоретичні запитання розкрито повністю на основі програмного і додаткового матеріалу. При виконанні практичного завдання студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Студенту виставляється добре. Теоретичні запитання розкрито повністю, програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичне завдання виконано взагалі правильно, але мають місце окремі неточності.

Студенту виставляється достатньо. Теоретичні питання розкрито неповністю, з суттєвими помилками. При виконанні практичного завдання студент припускається значної кількості помилок та зустрічається зі значними труднощами.

Студенту виставляється задовільно. Теоретичні питання розкрито неповністю, з суттєвими помилками. При виконанні практичного завдання студент припускається значної кількості помилок та зустрічається зі значними труднощами.

10. Методичне забезпечення

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- електронний курс на <http://moodle.mdu.edu.ua/course/view.php?id=5931/>;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
- завдання для директорського та комплексного контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Волонтерська діяльність».
- телевізор; DVD-програвач; мультимедійний проектор; портативний комп'ютер.
- презентації теоретичного матеріалу в Power Point - роздаткові матеріали для самостійної роботи студента під час семінарських занять.

11. Рекомендована література

Основна:

1. Алексєєнко Т.Ф. Соціальна педагогіка: теорія і технології: підруч. К. : Центр навчальної літератури, 2022. 316 с.
2. Волонтерський менеджмент : помічник [упор. Ю. Мартинова]. К. : Центр волонтерів ату «Добра воля», 2020. 110 с.
3. Лях Т. Л. Волонтерство в соціально-педагогічній діяльності К. : Академвидав, 2013. 312 с.; С. 119–128.
4. Лях Т.Л. Методика організації волонтерських груп : Навч. посіб. К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2020. 160 с.
5. Менеджмент волонтерських груп від А до Я : навч.-метод. посібник. За ред. Т. Л. Лях. К. : ТОВ «ВПК «ОБНОВА», 2019. 3-е видання перероб. та допов. 288 с.

Додаткова:

1. Безпалько О. В. Організація соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю у територіальній громаді: теоретико-методологічні основи: М-во освіти і науки України ; Ін-т проблем виховання Академії педагогічних наук. К.: Наук. світ, 2021. 363 с.
2. Безпалько О. В. Підготовка волонтерів до роботи з дітьми обмежених функціональних можливостей: метод. реком. до проведення тренінгових занять К.: Вид-во Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова, 2021. 32 с.
3. Благодійність в Україні у ХІХ – на початку ХХ ст.: ретроспективний аналіз: матеріали міжнар. конф. «На шляху до довіри у суспільстві: благодійність в українській громаді», (Київ, 20–22 черв. 2005 р.) [за ред. О. М. Донік]. К.: USAID, 2005. 123 с.
4. Бондаренко, З. П. Зміст та технології підготовки студентів до волонтерської роботи З. П. Бондаренко. *Соціальна педагогіка: теорія та практика*. 2019. № 2. С. 37–50.

5. Бондаренко, З. П. Модель організації волонтерської роботи в умовах вищого навчального закладу З.П. Бондаренко. *Соціальна педагогіка: теорія та практика*. 2017. № 4. С. 50–59.
6. Бондаренко, З. П. Опорний конспект лекцій до спецкурсу «Соціальнопедагогічні основи волонтерської роботи». Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2020. 64 с.
7. Вайнола Р. Х. Технології соціально-педагогічної роботи: курс лекцій К.: КМПУ імені Б. Д. Грінченка, 2018. 152 с.
8. Маккарлі С. Управління діяльністю волонтерів. Як залучити громадськість до вирішення проблем суспільства С. Маккарлі, Р. Лінч; пер. з англ. О. Винничук. К.: Ресурсний центр розвитку громадських організацій «Гурт», 2018. 160 с.